

FOCUS OP VROUWEN

NIEUWSBRIEF AMNESTY INTERNATIONAL VROUWENRECHTENTEAM

EDITORIAAL

Op 8 mei organiseerden Amnesty International en Sensoa *Moedernacht* in het Provinciehuis te Leuven, als eerbetoon aan alle vrouwen die het leven lieten in het kraambed. De aanwezigen waren getuige van een boeiende avond, weliswaar met schrijnende beelden en aangrijpende getuigenissen. Moeder worden in Congo of Burkina Faso is niet altijd een mooie gebeurtenis. Maar ook in de Verenigde Staten, waar nochtans het grootste budget gespendeerd wordt aan gezondheidszorg wereldwijd, zijn de cijfers over moedersterfte bedroevend. Amnesty International's rapport *Deadly Delivery* geeft aan hoe moordend moederschap kan zijn in de machtigste mogendheid ter wereld.

In deze editie besteden we speciale aandacht aan de internationale strijd voor vrouwenrechten. Van 1 tot 12 maart vond in New York de 54ste *Commissie voor de Status van de Vrouw (CSW)* plaats. Focus was 'Beijing+15': evaluatie van de *Beijing Declaration and Platform for Action*, 15 jaar nadat deze werd aangenomen. Welke obstakels staan vandaag de dag volledige implementatie van de Beijing-principes in de weg, en welke nieuwe uitdagingen dienen zich aan? We geven een overzicht. Verder gaan we na hoe het thema van vrouwenbesnijdenis op Europees niveau wordt aangepakt. De *End FGM*-campagne wordt toegelicht.

Tot slot staan we nog even stil bij het probleem van seksueel geweld. Vrouwen in Haïti worden in de nasleep van de aardbeving geconfronteerd met toenemend seksueel geweld. Ook in Cambodja stijgt het aantal verkrachtingen. Kom in actie en schrijf mee!

En natuurlijk nog een leestip: 'Steen van Geduld' is het verhaal van een vrouw, ergens in Afghanistan. Kijk snel achteraan voor een boeiende bespreking!

Anke Van Vosselo

NASCHOK: SEKSUEEL GEWELD IN HAÏTI

In Haïti lijden vrouwen onder toenemend seksueel geweld na de aardbeving van 12 januari. Duizenden mensen leven in geïmproviseerde tentenkampen zonder politiecontrole waardoor steeds meer vrouwen het slachtoffer worden van aanranding. Een meisje van acht werd verkracht in een tent toen haar moeder uit werken was; een meisje van vijftien in het bosje dat als toilet dienst doet.

Haïti had vóór de aardbeving al een slechte reputatie op het vlak van seksueel geweld. Verkrachting wordt pas sinds 2005 wettelijk gezien als een misdrijf en daders van seksueel geweld gaan veelal vrijuit omdat aanklachten amper worden onderzocht.

De wanorde na de aardschok versterkt de straffeloosheid voor daders van seksueel geweld. Politie en justitie zijn nog niet helemaal operationeel en seksueel geweld vervolgen staat helemaal onderaan

de prioriteitenlijst. Chiara Liguori van Amnesty International zegt: "Er is geen opvang voor slachtoffers van seksueel geweld. Opvangtehuizen moeten onderdeel zijn van de noodhulp maar internationale organisaties hangen hiervoor af van de Haïtiaanse overheid."

De aardbeving kostte ook het leven aan Anne-Marie Coriolan, Myriam Merlais en Magalie Marcelin, voorvechtsters van de strijd tegen seksueel geweld. Amnesty International probeert daarom op het terrein de fakkel mee hoog te houden en de lokale en internationale autoriteiten in Haïti te overtuigen van de noodzaak om seksueel geweld aan te pakken.

De weerbaarheid van de Haïtiaanse vrouwen blijft groot. Zo neemt Marie Josée Roland het voortouw bij de heropbouw van het land via *cash-for-work* programma's van de VN, hopen op een betere toekomst.

Olaf Du Pont & Lies Sledsens

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

MOORDEND MOEDERSCHAP IN DE VS

Op 8 mei organiseerde Amnesty International samen met Sensoa 'Moedernacht' als eerbetoon aan alle vrouwen die in het kraambed sterven. Hiermee vestigden zij de aandacht nogmaals op Millenniumdoelstelling vijf, die een daling van moedersterfte beoogt. Op dat vlak is tot nog toe immers zeer weinig verandering merkbaar. En dit niet alleen in ontwikkelingslanden. Ook in de VS is er werkelijk sprake van een crisis, zo stelt het Amnesty-rapport *Deadly Delivery: The maternal health crisis in the USA*.

Schrikwekkende statistieken

Het totale bedrag dat gespendeerd wordt aan gezondheidszorg in de VS overstijgt dat van gelijk welk ander land ter wereld. Toch lopen vrouwen er een groter risico te sterven aan zwangerschapsgerelateerde complicaties dan in veertig andere landen. Dagelijks sterven er meer dan twee vrouwen ten gevolge van een zwangerschap. En dat is nog maar het topje van de ijsberg. Het aantal gevallen dat als 'near miss' aangeduid wordt, waarbij de vrouw net aan de dood ontsnapt, is met 25 procent gestegen tussen 1998 en 2005. Een op drie vrouwen krijgt te maken met complicaties

die een nadelig effect hebben op haar gezondheid. En hoewel Afro-Amerikaanse vrouwen vier keer meer risico lopen te sterven in het kraambed, zijn de cijfers ook voor blanke vrouwen ontstellend. Moedersterfte-ratio's verdubbelden van 6,6 doden per 100.000 levende geboorten in 1987 tot 13,3 in 2006.

Onrechtvaardig en ongelijk

Toegang tot gezondheidszorg is afhankelijk van het al dan niet beschikken over een verzekering. Ze is daardoor ook precair en gebonden aan werk, economische status, de staat of stad waar men verblijft, en de medische voorgeschiedenis. Heel wat obstakels verhinderen dat zwangere vrouwen de medische hulp krijgen waar ze recht op hebben. Het federale Medicaid programma probeert tegemoet te komen aan een aantal financiële hindernissen door gezondheidszorg te voorzien voor bepaalde categorieën met een laag inkomen: kinderen, zwangere vrouwen, mindervaliden en ouderen. Vrouwen die niet aan de gestelde inkomensvoorwaarden voldoen, maar evenmin in staat zijn een private verzekering te betalen, evenals immigranten zonder papieren, blijven echter onverzekerd achter. Bureaucratische procedures, taal, afstand tot medische voorzieningen, het tekort aan professionele hulpverleners én het ontbreken van medische protocollen werken verschillen nog in de hand. Een van de grootste problemen binnen de VS is bovendien het gebrek aan voorzieningen voor gezinsplanning. Zo schieten de autoriteiten zwaar tekort op het vlak van informatie en educatie door 'onthouding' als beste of enige strategie tegen zwangerschap te promoten en subsidies te beperken tot staten die deze aanpak hanteren. Daarnaast hebben miljoenen vrouwen geen

toegang tot contraceptie.

Obama's gezondheidsplan

Tijdens de eerste maand van zijn presidentschap trok Barack Obama de *Mexico City Policy* in, ook bekend als de *Global Gag Rule* (muilkorf-regel). Deze regel bepaalt dat ngo's die federale fondsen ontvangen geen abortus mogen uitvoeren of promoten, en zich niet mogen mengen in het publieke debat omtrent abortus. Een uitzondering werd gemaakt voor abortus in geval van verkrachting, incest of wanneer het leven van de vrouw in gevaar is. Door het afsnijden van fondsen aan deze ngo's waren zij ook niet langer in staat preventie te voeren via het promoten van condooms en andere voorbehoedsmiddelen. Het afschaffen van deze regel kan dus alleen maar toegejuicht worden. Ook het ambitieuze gezondheidsplan van president Obama, dat in maart van dit jaar werd goedgekeurd, zal ongetwijfeld positieve gevolgen hebben voor zwangere vrouwen. Nochtans blijft er reden voor voorzichtigheid. Het *Hyde Amendment*, dat bepaalt dat Staten geen federale fondsen mogen aanwenden voor abortus, blijft immers van kracht. Vrouwen die afhankelijk zijn van *Medicaid* hebben dus geen toegang tot abortus. Ook niet wanneer hun gezondheid ernstig maar niet levensbedreigend in gevaar is. Amnesty International roept op tot een nationaal actieplan voor maternale gezondheidszorg dat een einde maakt aan deze systematische ongelijkheden.

Anke Van Vossolle

WAT NA 15 JAAR BEIJING PLATFORM VOOR ACTIE?

© Amnesty International

Reeds lange tijd voeren we met Amnesty International strijd voor de bescherming van de rechten van de vrouw.

Wanneer we onze hielen stevig hebben ingegraven, en de loopgraven tot het uiterste hebben bemand én bevrouwd om het onrecht dat frontaal in ons vizier ligt te bekampen, dan durven we wel eens uit het oog verliezen dat er rondom ons ook een hele strijd wordt geleverd. Zo zijn vrouwenrechten niet enkel een zaak van plaatselijke 'strijders/strijdsters'.

We hebben de macht en de kracht van héél Amnesty International achter ons staan, met zeer veel 'plaatselijke' strijders die samen een internationale beweging vormen.

Dit internationale perspectief is belangrijk om indachtig te houden wanneer we de strijd tegen onrecht in het algemeen, en voor de rechten van de vrouw in het bijzonder, bekijken. Dit dossier zal trachten om een beeld

te geven van het Beijing +15-akkoord dat in maart 2010 werd afgesloten rond de wereldwijde evoluties op het vlak van vrouwenrechten na de laatste Wereldvrouwenconferentie van Beijing in 1995.

Beijing +15

Wanneer we internationale bewegingen en evoluties bekijken dan denken we in de eerste plaats aan de Commissie voor de Status van de Vrouw (of CSW). Dit orgaan vormt een tak van de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties, beter bekend als ECOSOC. Deze Commissie werd in juni 1946 in het leven geroepen met als oorspronkelijk doel de Raad te adviseren op gebied van de rechten van de vrouw in verschillende levensdomeinen zoals politiek, economie, burgerlijke, sociale en educatieve rechten, etc. De Commissie verstrekt ook gericht advies bij urgente situaties die onmiddellijk actie vereisen.

De CSW is een zeer functioneel orgaan uitsluitend gericht op het bevorderen van gendergelijkheid en de maatschappelijke emancipatie van de vrouw. Het is het voornaamste beleidsbepalend orgaan wat vrouwenrechten betreft, op internationaal vlak.

De Commissie bestaat uit vertegenwoordigers van de staten van de Verenigde Naties die jaarlijks samenkomen op het hoofdkantoor van de Verenigde Naties om de vooruitgang te evalueren op het vlak van gendergelijkheid. Verder bestaat de hoofdtaak van dit orgaan er ook in om uitdagingen te identificeren wat betreft de rechten van de vrouw, globale standaarden vast te leggen en concrete richtlijnen te formuleren om gendergelijkheid te promoten en de emancipatie van vrouwen wereldwijd te bestendigen.

De CSW is eveneens verantwoordelijk voor het organiseren van de wereldconferenties over vrouwenrechten. Een

© Amnesty International

wereldconferentie die ondertussen vier maal werd georganiseerd, waarvan de laatste in Beijing in 1995. Tijdens deze laatste wereldconferentie in Beijing werd een 'Beijing Platform voor Actie' opgesteld, waarnaar zal verwezen worden als BDFA (Beijing Declaration For Action).

Een belangrijke verantwoordelijkheid van de CSW is het opvolgen van evoluties die zich sinds het in werking treden van het BDFA hebben voorgedaan om de vooruitgang die nodig is op de weg naar gendergelijkheid te bewaken. Vijftien jaar na de totstandkoming van de BDFA, werd er van 1 maart tot en met 12 maart 2010 door de CSW opnieuw een conferentie bijeengeroepen: 'Beijing +15'. Tijdens deze Beijing +15-conferentie werd er door staten en ngo's even achteromgekeken en stilgestaan bij hetgeen er de voorbije 15 jaar gerealiseerd werd op het vlak van vrouwenrechten. Er werden ervaringen en goede praktijken rond vrouwenrechten uitgewisseld, maar er werd ook stilgestaan bij nog steeds bestaande hindernissen en nieuwe uitdagingen in het realiseren van de Millenniumdoelstellingen rond vrouwenrechten.

Naar aanleiding van Beijing +15 werden zeven nieuwe resoluties aangenomen over onderstaande thema's:

- de positie van vrouw en kind in de strijd tegen HIV/AIDS;
- onmiddellijke vrijlating van vrouwen en kinderen die gegijzeld of vastgehouden worden in gewapende conflicten;

- de situatie van en de hulpverlening voor Palestijnse vrouwen;
- economische empowerment van vrouwen;
- het elimineren van voorkombare moedersterfte en ziekte door het empoweren van vrouwen;
- institutionele hervormingen kracht bijzetten om zodoende gendergelijkheid en empowerment van de vrouw te faciliteren, en in het bijzonder ook de vier bestaande VN-organen te consolideren tot één vlot functionerend geheel;
- algemene stellingname tegen de praktijk van vrouwelijke genitale verminking.

Verder werd het belang van de BDFA opnieuw bekrachtigd in de erkenning van vrouwenrechten als mensenrechten, volgens de algemene principes van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM).

Ondanks deze goede voornemens op papier maakt Amnesty International zich ernstig zorgen over de hiaten in de eigenlijke praktische implementatie ervan. Herzieningen van de BDFA tonen aan dat er niet alleen een verschil is tussen het voornemen en de eigenlijke implementatie. Er is ook een enorme discrepantie in de interpretatie en implementatie tussen de staten onderling. Er bestaan met andere woorden geen uniforme richtlijnen in het actieplan, die naar een algemene (wereldwijde) implementatie kunnen leiden.

Het baart Amnesty International verder ook zorgen dat de kernprincipes van de mensenrechten, en dus ook vrouwenrechten, nog steeds in twijfel worden getrokken door verscheidene staten, of verwaarloosd in functie van andere belangen in de internationale arena. Vijftien jaar na het initiële ontstaan van de BDFA doen staten nog steeds niet voldoende om hun wettelijke verplichtingen, vastgelegd in de BDFA, na te komen. Een aantal staten gaat zelfs zo ver dat ze hun reservaties ten aanzien van de kernprincipes van de UVRM kenbaar maken en op deze manier hun eigen engagement voor de BDFA ondermijnen.

Dit zorgt ervoor dat de BDFA een mooi voornemen is en blijft. Amnesty International betreurt dat dit document geen of nauwelijks kracht heeft om een reële impact te hebben op het leven van vrouwen en meisjes wereldwijd.

Amnesty roept op om hierin verandering te brengen, om uniformiteit, daadkracht en engagement in de implementatie af te dwingen bij de betrokken staten, om van vrouwenrechten een absolute prioriteit te maken.

Bronnen:

Report: 'Beijing +15: Realizing women's rights'

Womenwatch:

<http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing15/index.html>

Sissi De Kerf

EUROPESE AMNESTY CAMPAGNE TEGEN GENITALE VERMINKING

© Amnesty International

Elk jaar worden wereldwijd drie miljoen meisjes en vrouwen onderworpen aan genitale verminking. Dat zijn maar liefst 8000 meisjes per dag. De Europese Amnesty campagne 'End FGM' wil hierin verandering brengen.

Genitale verminking of vrouwenbesnijdenis kan diverse vormen aannemen en heeft verschillende effecten op vrouwen en meisjes. In elk geval gaat het om het snijden, naaien of verwijderen van een gedeelte of de volledige externe vrouwelijke genitale organen om niet-therapeutische redenen. Het verminken van gezonde lichaamsdelen heeft een schadelijk effect op de gezondheid en het welzijn van vrouwen en meisjes.

Het is een van de ernstigste vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes, een gevaar voor de gezondheid en een schending van verscheidene universe-

le mensenrechten: het recht op fysieke en mentale integriteit, het recht op de hoogst mogelijke standaard van gezondheid, het recht om vrij te zijn van discriminatie en geweld, het recht op vrijheid van foltering en andere mensonwaardige behandelingen, de rechten van het kind en in extreme gevallen het recht op leven.

Genitale verminking komt vooral voor in bepaalde regio's van Afrika, Azië en het Midden-Oosten, maar ook in Europa. Westerse landen worden in toenemende mate geconfronteerd met vrouwenbesnijdenis door de komst van vluchtelingen uit landen waar vrouwen worden besneden. Meestal worden meisjes tijdens schoolvakanties door hun ouders naar familie in het geboorteland teruggestuurd om daar te worden besneden. Het Europees Parlement schat dat er in Europa zo'n 500.000 meisjes en vrouwen leven met de gevolgen van genitale

verminking.

Volgens het internationaal recht over mensenrechten en Europese regelgeving vormt genitale verminking een grond om vluchtelingenstatus te verkrijgen. Desondanks, door een gebrek aan een uniforme toepassing binnen alle lidstaten van de Europese Unie, lopen meisjes en vrouwen maar al te vaak het risico om teruggestuurd te worden naar landen waar ze mogelijk onderworpen worden aan genitale verminking. Het is cruciaal dat de gemeenschappelijke aanpak van de EU rond asielaanvragen de internationale standaarden respecteert.

Daarom is Amnesty International Ierland, in samenwerking met andere Europese ngo's, de Europese Campagne 'End FGM' gestart. De campagne heeft tot doel genitale verminking hoog op de Europese agenda te plaatsen en de stem van meisjes en vrouwen onderworpen

END FGM

aan genitale verminking te laten horen. Onlangs lanceerde de campagne een Europese strategie, met concrete aanbevelingen aan de EU-lidstaten en de Europese instellingen, om er voor te zorgen dat de EU een allesomvattende en coherente aanpak aanneemt om genitale verminking te stoppen.

Hoewel de campagne zich richt op het aankaarten van het probleem van genitale verminking, mag ze niet los gezien worden van een breder debat rond mensenrechten en fundamentele rechten in de EU en andere landen. Genitale verminking is geen op zichzelf staand verschijnsel, maar een manifestatie van mensenrechtenschendingen die gericht zijn op het controleren van de seksualiteit en autonomie van de vrouw, een fenomeen dat zich voordoet in alle culturen. Daarnaast is er ook een nauw verband tussen genitale verminking en het ontzeggen van het recht op gezondheid, inclusief seksuele en reproductieve gezondheid. Genitale verminking bestrijden draagt daarom bij tot de bevordering van vrouwenrechten in het algemeen: de bescherming tegen geweld, vervolging, moedersterfte en discriminatie. Stijgende erkenning van genitale verminking als grond voor asielaanvragen zal bijdragen tot het beschermen van meisjes en vrouwen tegen gendergerelateerd geweld door niet-statelijke actoren.

De campagne draagt bij tot de internationale beweging die strijdt tegen genitale verminking. Zo heeft de VN-Vluchtelingencommissaris in 2009 een handleiding over genitale verminking gepubliceerd en is er een werkgroep van donoren rond genitale verminking opgericht. Ook het Europees Parlement heeft de Commissie, de Raad en Lidstaten opgeroepen om positieve stappen te zetten om genitale verminking te bestrijden. Sommige lidstaten hebben dan ook een nationaal actieplan rond de thematiek opgesteld.

Maar de cijfers tonen aan dat Europa nog meer kan doen, niet alleen op vlak van preventie, maar ook in het aanpakken van de gevolgen van genitale verminking. Tot nu toe is er in de Europese gezondheidssector gebrek aan ervaring en bewustzijn rond het probleem, waardoor besneden vrouwen onnodige risico's lopen. Het verhaal van Fabienne Richar, een verpleegster die werkt voor het Instituut van Tropische Geneeskunde in Antwerpen, geeft dit duidelijk weer:

'Op een zekere ochtend kreeg ik een

dringend telefoontje van een dokter die zijn stage liep in een moederhuis in België. Hij wist niet wat aan te vangen met een 9 maanden zwangere Somalische vrouw in arbeid. Het doktersteam wist niet of ze natuurlijk kon bevallen met haar infibulatie (de zwaarste vorm van genitale verminking waarbij de labia minora en/of labia majora en eventueel de clitoris volledig worden weggesneden, daarna wordt alles dichtgenaaid) of ze een spoed-keizersnede moesten uitvoeren. Ze hadden reeds verschillende gynaecologen gebeld, maar geen enkele onder hen wist het antwoord. Uiteindelijk hebben ze mij gebeld, omdat ik net was teruggekeerd van een missie in Somalië. Aan de telefoon heb ik dan moeten uitleggen hoe men een deinfibulatie (onthechting) moest uitvoeren volgens de aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie. Achteraf hebben ze mij teruggebeld om me te vertellen dat alles goed verlopen was. Deze gebeurtenis heeft me aangezet om het eerste handboek in België over deinfibulatie te schrijven. Het ministerie van Volksgezondheid van België deelt dit handboek nu in alle moederhuizen uit.'

Ook gezondheidsprotocols tegen reïn-

medische handleidingen. Reïnfibulatie wordt in de meeste staten namelijk gezien als een vorm van genitale verminking en is dus illegaal. Handleidingen moeten tevens de medicalisering van genitale verminking aanpakken (wanneer verminking door medisch geschoold personeel wordt toegepast), een stijgende trend die veroordeeld werd door de Wereldgezondheidsorganisatie.

Amnesty International's End FGM campagne is dan ook broodnodig en vraagt de EU en zijn lidstaten om hun capaciteiten in de gezondheidssector te verhogen om aan de specifieke noden van genitaal verminkte vrouwen en meisjes tegemoet te komen.

Wil je meer informatie over de End FGM-campagne of actievoeren tegen genitale verminking?

Surf naar <http://www.endfgm.eu>

Niki Dheedene

fibulatie (het opnieuw dichtnaaien van de vagina) zijn broodnodig, gezien er bewijzen zijn van medisch personeel in Europese landen die vrouwen na een bevalling terug dichtnaaien. Dit is grotendeels te wijten aan het gebrek aan gestandaardiseerde procedures en

Seksueel geweld in Cambodja

Breek de stilte

Steeds vaker wordt er gerapporteerd over het stijgend aantal verkrachtingen bij jonge meisjes en vrouwen in Cambodja. Corruptie en discriminatie van vrouwen en meisjes door politiediensten en gerecht weerhouden slachtoffers ervan gerechtigheid te zoeken. Meisjes en vrouwen die toch hun verhaal durven doen, worden vaak genegeerd of hun verhaal wordt in twijfel getrokken door de autoriteiten. Ook worden ze geconfronteerd met een tekort aan medische hulp en psychosociale ondersteuning.

Vraag de Cambodjaanse autoriteiten om hieraan een einde te maken en hun nationale en internationale verplichtingen na te komen om vrouwen en meisjes te beschermen tegen discriminatie en geweld.

Schrijf mee en breek de stilte!

© Amnesty International

STUUR EEN BRIEF NAAR:

M. Samdech Hun Sen
Prime Minister
Office of the Prime Minister
Phnom Penh
Cambodia

Posttarief 1.15 euro

VOORBEELDBRIEF

(plaats, datum)

Dear Prime Minister

I ask the Cambodian government to respect its international obligations on the elimination of all forms of discrimination towards women.

Therefore, I urge you to:

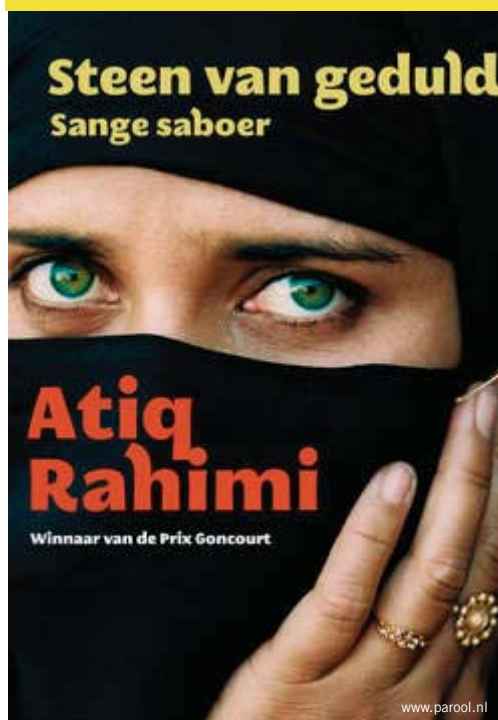
- o Publicly condemn rape and other sexual violence against women and girls, and speak out against the widespread complacency and lack of concern regarding the effects of rape on victims.
- o Amend policies and plans of action to explicitly prevent, adequately investigate and punish sexual violence against women and girls, and ensure that the authorities, including courts, clarify that rape is a crime that signifies an absence of consent.
- o Address the government's current failures to provide victims with adequate reparations, including health and psychosocial services.
- o Ensure that victims and survivors of sexual violence have access to safe, timely and effective reporting mechanisms.
- o Ensure that the police force receives training, equipment and budgets to combat sexual violence against women, while promoting increasing numbers of women officers in law enforcement agencies to carry forward investigations into allegations of sexual violence against women and girls.
- o Ensure that forensic examinations are accessible, appropriate and free of charge.
- o Ensure that courtrooms, courts and proceedings are victim-friendly.

Yours sincerely,

(naam, adres en handtekening)

Eventuele antwoorden aan Amnesty International bezorgen.

STEEN VAN GEDULD – ATIQ RAHIMI

Steen van Geduld is het verhaal van een vrouw, ergens in Afghanistan. 'Ergens' is een kamer waar ze bij haar man waakt die in een coma ligt nadat hij tijdens een zoveelste gevecht zwaar gewond is geraakt. Haar bidden wordt snel een beschouwing van haar leven. Ze gebruikt het verstarde lichaam van haar man als een Steen van Geduld: een voorwerp waar je al je frustraties en angsten, geheimen en leed aan toevertrouwt tot het uiteenspat. Haar verhaal wordt dat van alle vrouwen in een door oorlog verscheurd land. Dat land krijgen we echter niet te zien; het hele verhaal speelt zich af binnen vier muren. Enkel geluiden, geuren en spelingen van het licht onthullen wat buiten omgaat. De besloten enscenering maakt het boek beklemmend. Op elke pagina sluimert onheil tussen de lijnen, net buiten het gezichtsveld. De confessies worden alsmaar explicieter. Naderende gevechten brengen bezoekers met zich mee die binnendringen in de kamer en in het hoofd van de vrouw. Meer het mijmeren dan de actie stuwt het verhaal naar een climax die je stil achterlaat.

Atiq Rahimi heeft met *Steen van Geduld* zijn eerste roman in het Frans geschreven, na drie romans in het Dari. Rahimi werd in 2008 meteen bekroond met de hoogste literaire eer, de Prix Goncourt. De filmische aanpak verradt de opleiding tot cineast die Rahimi in Frankrijk volgde nadat hij zijn geboorteland Afghanistan was ontvlucht in 1984.

Het vertrouwde van zijn geboorteland combineert Rahimi met het, voor hem, vreemde gezichtspunt van een vrouw. De vervreemding ligt voor de meeste lezers wellicht meer in het inleven in de andere cultuur. Hoe meer het hoofdpersonage zich echter blootgeeft, hoe meer een 'universele' vrouw op de voorgrond treedt en cultuurverschillen naar de achtergrond verdwijnen. Het verhaal toont de paradox dat oorlog vrijheid kan brengen voor vrouwen en hoe die gewonnen status een roes meebrengt die niet zonder gevaar is. Het illustreert het talent van Rahimi dat hij die 'bevrijding in de marge' kan voltrekken in de beslotenheid van die ene kamer. Niet enkel de schrijver maakt het boek. Vertaalster Kiki Coumans is nooit zwaar op de hand, maar laat de hoofdfiguur lichtvoetig en tegelijk messcherp de onmacht of de hypocrisie van de mannen rond haar blootleggen.

In 128 bladzijden doemt een wereld op, een vrouw, een verhaal. Daarin zeker een boodschap, maar een die rijpt in de stilte nadat je het boek hebt neergelegd.

Lies Sledsens & Olaf Du Pont

Titel: *Steen van Geduld*.
Auteur: Atiq Rahimi
Uitgever: De Geus
ISBN: 9789044514711

Focus op Vrouwen is een driemaandelijkse nieuwsbrief van het Amnesty International Vrouwenrechtenteam.

De ingenomen standpunten vertegenwoordigen niet noodzakelijk de standpunten van Amnesty International.

REDACTIE:

Annemie Van Uytven (eindredacteur),
Eva Berghmans, Niki Dheedene, Olaf Du Pont, Lies Sledsens en Anke Van Vossole

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Karen Moeskops
Kerkstraat 156
2060 Antwerpen

VORMGEVING:

Danny Wyts - Drukkerij WAG

REDACTIEADRES:

Amnesty International Vlaanderen vzw
Kerkstraat 156
2060 Antwerpen
T: 03 271 16 16
F: 03 235 78 12
E: annemie_vanuytven@hotmail.com
W: www.amnesty.be

Wil je de *Focus op Vrouwen* gratis ontvangen? Contacteer dan Kris Laurijssen via 03 271 16 16 of mail je volledig thuisadres naar KrisL@aivl.be

Wil je graag een elektronische versie van *Focus op Vrouwen* in je mailbox ontvangen? Surf naar www.amnesty.be/vrouwen en schrijf je in.

Amnesty International is een wereldwijde onafhankelijke en onpartijdige organisatie die de naleving van alle mensenrechten nastreeft door onderzoek en actie.

Onze activisten worden gedreven door verontwaardiging over ernstige mensenrechtenschendingen en door hoop op een wereld waarin alle mensenrechten werkelijkheid zijn voor alle mensen.

Giften zijn welkom op rekeningnummer 000-0000082-82. Giften vanaf 30 euro op jaarbasis zijn fiscaal aftrekbaar. Meer info over hoe u Amnesty International kan steunen, lees je op www.amnesty.be/steunons.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

